İtikâf günlerine yaklaşıyoruz

“İtikâf nedir? Hükmü nedir? Şartları nelerdir? Bir kimse, kendi evinde itikâfa girebilir mi?”

Allah Resulü’nün (asm) içinde itikâfa girdiği mübarek günlerden geçiyoruz. Bire binlerce sevabın yazıldığı, yılın en hususî ibadet günlerini yaşıyoruz. Hayır, hasenat, ibadet ve salih amel adına attığımız en küçük bile olsa her adımımıza nazar eden Yüce Rabb’imiz, içinde bulunduğumuz bu günlerde, bizim bir adımımız için günahlarımızı bağışlıyor, bir yönelişimiz için bizi merhametine erdiriyor, bir teveccühümüz için bizi rızasına nail kılıyor.
Ramazanın son on günü geldiğinde, namaz kılınan bir mescitte ibadet için itikâf niyetiyle inzivaya çekilmek sünnet-i müekkededir. Peygamber Efendimiz (asm) Medine’ye hicretten sonra her yıl Ramazanın son on gününde itikâfa çekilir, bütün geceyi ve gündüzleri ibadetle ihyâ ederdi. Resûl-i Ekrem’le (asm) birlikte mübarek hanımları da hâne-i saadetlerinin bir odasında itikâf yaparlardı. Hazret-i Âişe validemiz (ra) Ramazanın son on günü Peygamber Efendimiz’in (asm) itikâfa girdiğini, ibadetle meşgul olduğunu, ailesini namaz için uyandırdığını ve hanımlarından uzak kaldığını belirtir.

İtikâf lügatte bir şeye devam etmek demektir. Dinî bir terim olarak ise itikâf, ezan okunan ve kamet getirilen bir mescitte, bir camide veya ibadet yapılan bir mabette itikâf niyeti ile ikamet etmekten ibarettir. Ramazanın son on günü geldiğinde itikâfa girmenin hükmü, sünnet-i müekkededir.

İtikâf kifâî nitelikte bir sünnet-i müekkededir. Yani bir beldede itikâf sünnetini bir Müslüman yerine getirdiğinde diğer Müslüman’lardan bu mes’uliyet kalkar.

Büyüklerden meşhur Ata der ki: “İtikâfa giren kimse, büyük bir zatın kapısında oturup, ‘İhtiyacımı almadıkça buradan ayrılmam!’ diyen bir ihtiyaç sahibine benzer. Çünkü o da, Cenâb-ı Hakk’ın bir mabedine girmiş ve ‘Beni affetmedikçe buradan ayrılıp gitmem ya Rabbi!’ diyor.”

Cenâb-ı Hak, “Mescitlerde itikâfa girdiğiniz zaman kadınlarınıza yaklaşmayın. Bunlar Allah’ın sınırlarıdır. Onlara yaklaşmayın”1 âyetiyle, itikâfa girilecek yerin “mescit” veya mescit hükmünde bir mabet olması gerektiğini bildirmiştir. Kadınlar, evlerinin bir odasını mescit hâline getirerek, orada itikâfa girebilirler.

İtikâfın şart ve rükünleri; 1- Niyet yapılmalıdır. 2- Gündüzü oruçlu olmalıdır. 3- İtikâf bir mescitte yapılmalıdır. 4- İtikâfa niyet eden Müslüman olmalı ve dinî emirler hususunda mükellef bulunmalıdır.

Hanefîlerden İmam Ebû Yusuf'a ve Malikîlere göre itikâfın en az süresi "bir gün"dür. İmam Muhammed ile Hanbelîlere göre itikâfın en az süresi, kişiye bağlı olarak "bir andır". Şafiîlere göre ise itikâfın en az süresi "Sübhânallah" diyebilecek kadar bir zamandan biraz fazla olmalıdır.

Demek oluyor ki bir Müslüman, Ramazanın son on günü girdiğinde, itikâf niyetiyle, bir mescitte veya bir camide, "bir an" veya "Sübhânallah" demek süresinden daha fazlaca beklerse, bu sünneti îfâ etmiş olur. Bir diğer ifadeyle, bir Müslüman, Ramazanın son on günü içerisinde bir mescide vakit namazı kılmak için girerken aynı zamanda "vakit namazı kılma süresince" itikâfa niyet etse, namazı kılıp camiden çıkarken bu sünneti ihyâ etmiş olarak çıkar.

Sünnet-i Müekkede olan itikâfın en çok süresi ise, Ramazanın sonuna denk getirmek sûretiyle on gündür. Eğer aralıksız on gün itikâfta bulunmaya niyet edilmemiş ise, bu günlerde istenilen vakitlerde itikâf yapılabilir. Meselâ yalnız gündüzlerde veya bu günlerin belli vakitlerinde itikâfta bulunmaya niyet etmek sahihtir.

Aralıksız on gün süreyle itikâfta bulunmaya niyet eden birisi, bu süre içinde mecbur kalmadıkça itikâf yaptığı mescitten çıkmaz. Yalnız zarurî bir ihtiyacı için çıkar ve hemen geri döner. İtikâf süresince hanımına yaklaşmaz.

Ramazanın son on günü içerisinde itikâfın sünnet-i müekkede olmasının hikmeti, Kadir Gecesini ihyâ etmektir. Çünkü Kur'ân'ın beyan buyurduğu gibi, bin aydan daha hayırlı2 olması hasebiyle Kadir Gecesi, gecelerin en faziletlisidir. Kadir Gecesinin, Ramazanın son on günü içerisinde bulunduğu hususunda kuvvetli görüş birliği vardır. İtikâfın bu geceye rastlamasının feyiz ve sevabı hadsiz ve hesapsızdır. İtikâfta bulunan kişi, Kur'ân-ı Kerim, hadîs ve ilim okumak veya okutmakla meşgul olmalı, dînî ve îmânî eserler okumalı, zikir yapmalı, namaz kılmalı, tefekkür yapmalıdır. İtikâf süresince hayırdan başka bir şey konuşmamalıdır. Günah ihtivâ etmeyen sözleri ve kelimeleri konuşmasında bir beis yoktur. Dünya meşgalelerinden sıkılan ruhumuzun, hususî vakitlerde bütün zamanını ibadete ve tefekküre ayırması, önemli bir ruhî teneffüs ve istirahat olarak değerlendirilmelidir.

Kadir Gecesinin de Ramazanın son on gününde bulunduğunu hesaba katarsak itikâfa girmek hususunda mümkün olan fırsatları değerlendirmek ve bu ibadeti ifa için imkânlarımızı yoklamak, hiç şüphesiz mühim bir Sünnet-i Seniyyenin ihyâsına vesile

olacaktır.

Dipnotlar:

1- Bakara Sûresi, 2/187

2- Kadir Sûresi, 97/3